

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan lausunto Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategista

Muutokset harva-alueiden sote-asemaverkostossa ja terveyspalveluiden tuotantotavoissa aiheuttaa painetta ensihoitopalveluiden sisällölliseen kehittämiseen ja kotiin vietävien palveluiden lisääntymiseen. Toiminnan onnistumisen edellytyksenä on, että nykyisen suuruinen ensihoitopalvelun ja pelastustoimen operatiivinen resurssointi turvataan.

Ensihoitopalvelun yhteistyötä kotiin vietävien palvelujen osalta tulee kehittää edelleen, että pitkien välimatkojen maakunnassa pystytään jatkossa hoitamaan enemmän potilaita kotona. Tämä vaatii toimintamallien uudistamista ja resurssin lisäyksiä tai uudelleen kohdentamista ensihoitopalveluiden tuottamiseen. Palvelutuotanto pitää suunnitella yhtenä kokonaisuutena, jossa huomioidaan integraation vaikutukset kaikkien toimialueiden toimintaan.

Hyvinvointialueen tilannekeskuksen toimintoja tulee edelleen kehittää osana palvelustrategian toimeenpanoa. Tilannekeskus voi toimia päivittäisen toiminnan hermokeskuksena, jossa eri toimialueiden asiantuntijat voivat ohjata reaaliaikaisesti asiakkaan tarvitsemää oikeaa palvelua, oikeaan aikaan ja oikeaan paikkaan. Esimerkiksi tilannekeskuksessa toimivan virtuaaliambulanssin toimintamalli on osoittautunut tehokkaaksi ohjauskeinoksi apua tarvitsevan ihmisen asioiden hoitamiseksi palvelustrategian hengen mukaisesti ”oikeaa palvelua – oikeassa paikassa – oikeaan aikaan”. Toimintamallilla on onnistuttu keventämään ensihoidon ja 24/7 palvelun kuormittumista. Virtuaaliambulanssi ohjaa vuosittain 3 500 asiakasta oikean avun piiriin.

Varautumisen ja huoltovarmuuden tärkeys korostuvat toimintaympäristön jatkuvassa muutoksessa ja hyvinvointialueen varautumista tulee tulevaisuudessa siksi vahvistaa. Turvallisuusympäristön tulevien vuosien varautumisen painopistealueena on erityisesti kansainvälisen turvallisuustilanteen kiristymiseen ja sen aiheuttamiin seurannaisvaikutuksiin varautuminen. Oman toiminnan jatkuvuuden varmistamisen lisäksi on huomioitava, että siviiliterveydenhuolto toimii perustana myös puolustusvoimille kaikissa tilanteissa.

Suomen liittyminen Natoon on tuonut velvoitteita siviilivalmiudensuunnitteluun, johon kuuluvat pelastustoimen lisäksi myös lääkintähuolto ja huolto-varmuuskomponentteja. Yhteiskunnan eri toimintojen keskinäisriippuvuus ja digitalisaation lisääntyminen lisäävät häiriöherkkyyttä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa ja tietojärjestelmissä. Varautumisessa ja huoltovarmuuden turvaamisessa tarvitaankin tulevaisuudessa yhä enemmän verkostomaista yhteistyötä eri toimijoiden kesken.